

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
41 (1999)

ISSN 1211-7250
ISBN 80-86023-23-0

BRNO 2000

9990385

150, —

PŘEHLED VÝZKUMŮ 41 (1999)

Vydává: Archeologický ústav AV ČR Brno
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: infor@iabrno.cz

Odpovědný redaktor: PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.

Redakce a příprava pro tisk: Mgr. Balázs Komoróczy, Ing. Petr Škrdla, Ph.D.,
PhDr. Lubomír Šebela, CSc., RNDr. Vladimír Hašek, DrSc.,
Mgr. Richard Zatloukal, Miroslav Lukáš, Alice Del Maschio,
Dana Gregorová

Na titulním listě: Orlovice, okr. Vyškov. Letecký dokumentační snímek
zaniklého hradu.

Tisk: BEKROS

Náklad: 350 ks

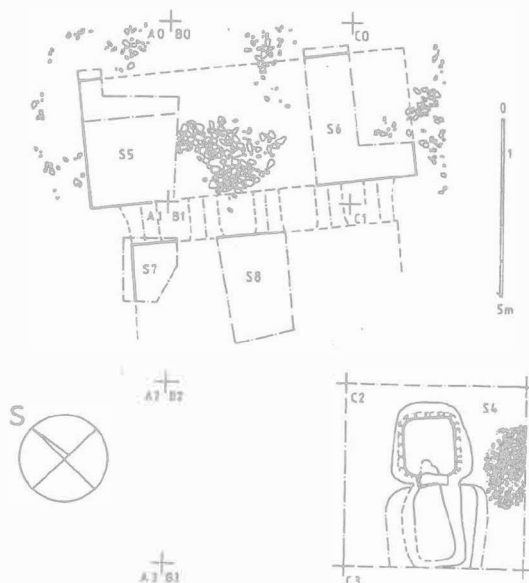
© 2000 by the Authors.

All rights reserved.

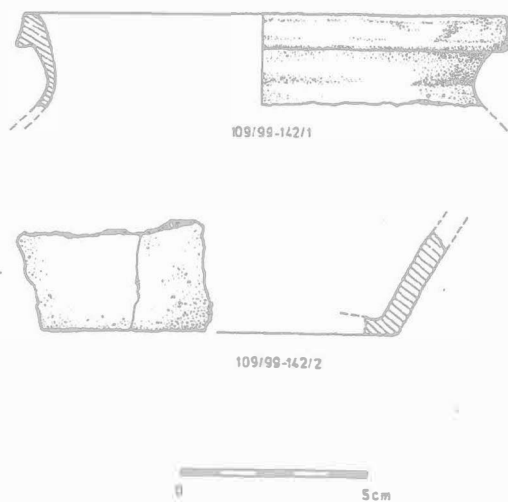
AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

zcela vyznívá na vápencové náhorní rovině, která je v současnosti značně poznamenaná masovou těžbou vápence.

V roce 1997 byla nejbližší položená část komunikace plošně prozkoumána (Kos 1998; 1999). Důkazem o častém užívání cesty byly hluboké rýhy, jež zde zanechala kola povozů. Z výzkumu v prostoru lesní cesty pocházejí také nálezy kovových předmětů. Jednalo se především o železné podkovy, zákolník a poškozenou přezku ke koňskému postroji.

Obr. 1: Mokrý, Spálená seč, Mokrý-lom VII. Celková situace s plochami odkrytými v letech 1998 – 1999. Gesamtplan der Befunde.

Obr. 2: Mokrý, Spálená seč, Mokrý-lom VII. Keramické zlomky nalezené v zásypu velké středověké vápenky. Keramikauswahl.

V místě, kde se komunikace nejvíce přibližovala k výrobnímu komplexu, který je reprezentován již výše zmíněnou středověkou pecí, byla zachycena malá odbočka. Ta se v podobě mělkého terénního záhybu napojovala do míst, kde byla menšími sondami zaznamenána rozsáhlá skládka nasbíraného a nalámaného surového vápence. Poblíž velké jámy s kumulací vápencového kamení byla v roce 1998 odkryta malá polní vápenická pec (Kos 1998; 2000), datovaná keramikou do 16. století. Tato pícka, kterých se zde v blízkém okolí nachází značné množství, je zřejmě dokladem místní výroby vápna, kdy zde pálili místní selští vápeníci v rámci doplňku obživy.

Ze stratigrafického pozorování vyplynulo, že malá vápenice byla již někdy v 16. století vykopána ve starším odvalu, jež vznikl hromaděním odpadu během běžného výpalu vápna.

Středověká vápenická pec, zjištěná na „Spálené seči“ u Mokrý, představuje doposud jedno z největších vápenických zařízení z období středověku, které kdy bylo v oblasti Moravského krasu prozkoumáno.

Petr Kos, ÚAPP Brno

Literatura:

- Himmel, J. 1998: K poznání jižní odtokové větve vod Hostěnického potoka od ponorů, Speleoforum '98, roč. XVII, Praha, 6-9.
- Kos, P. 1998: Mokrý - lom VII, ÚAPP Brno, NZ č.j. 77/98, 138/98.
- Kos, P. 2000: Výzkum vápenických pecí u Mokrý, Archeologia technica 11, 75-87.
- Vaňáček, M. 1970: Mokrý u Brna, Vlastivědná knihovna moravská č. 12, Brno.

Resumé:

Mokrý-Horákov (Kataster Mokrý, Bez. Brno-venkov). Mokrý-lom VII. Feldflur „Spálená seč“. Mährische Karst. Kalkofen. Mittelalter (15. Jh.). Rettungsgrabung.

MOKRÝ-HORÁKOV (k. ú. Mokrý, okr. Brno-venkov)

Dům č. p. 30. Intravilán obce. Novověk. Varné pce. Záchranný výzkum.

Lokalizace: ZM ČR 1 : 10 000 list 24-41-22, 140 mm od Z s. č. a 323 mm od J s. č.

Dne 21.3. 1999 byl v obci Mokrý (č. p. 30) na pozemku Marie Bartákové proveden záchranný archeologický výzkum. Důvodem zásahu byl náhodný objev dvou varných povídlářských pecí z období novověku (18.-19. stol.).

V jámě o rozměrech 170 x 120 cm byla v podélné ose zachycena pec se dvěma tahovými kanály. Těleso pece bylo kryto asi 30 cm mocnou vrstvou hnědé prachové hlíny. Fragment pece byl odkryt v délce 150 cm a v šířce 90 cm, hloubka objektu byla kolem 50 cm. Vlastní objekt byl zhotoven z hlíny, která byla následně vypálena. Pec sestávala ze dvou tahových kanálů, vlastní topný prostor pokračoval dále do profilu, který nebyl odkopán. Dno tahových kanálů bylo vysypáno jemnou drtí, tvořenou úlomky šedozelené břidlice. Ve výplni pece byly nalezeny početné zlomky keramických nádob z 1. pol. 19. stol. (velký „povidlák“, poklice, talíř, kachel).

Během dokumentace Z a J profilu výkopu byla zjištěna další podobná pec. Ta byla posléze částečně odkryta i v půdorysu, kde se ukázalo, že se jedná o topeniště pece shodného typu jako v předešlém případě.

Vzhledem ke staršímu nálezu povidlářské pece z pozemku K. Zouhara (č. p. 15; Kos 1999), lze v SZ části intravilánu obce Mokrá předpokládat další nálezy pecí popisovaného typu. Nejstarší nálezy pochází patrně z konce 18. století, starší zatím z této lokality neznáme.

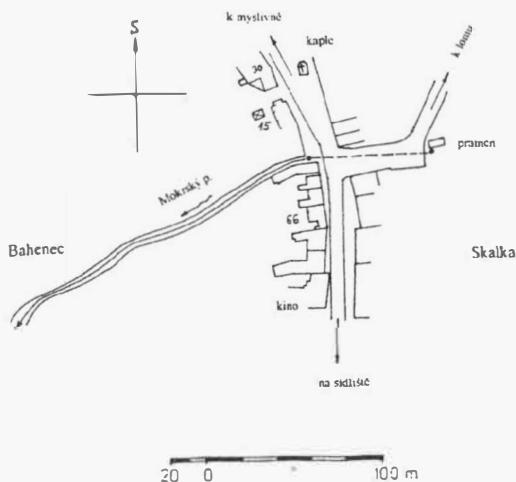
Petr Kos ÚAPP Brno

Literatura:

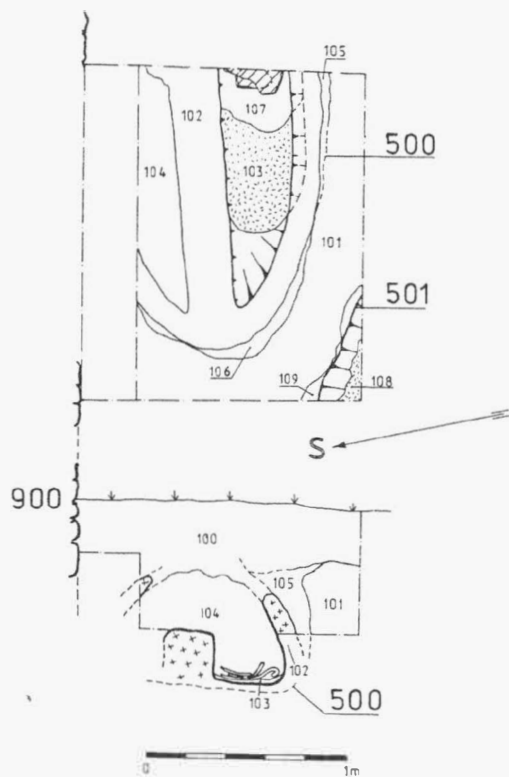
Kos, P. 1999: Mokrá (okr. Brno-venkov), Dům č.p.15, PV 40 (1997-1998), 348-349.

Resumé:

Mokrá-Horákov (Kataster Mokrá, Bez. Brno-venkov). Intravillan der Gemeinde, Haus Nr. 30. Ofen. Neuzeit (19. Jh.). Rettungsgrabung.

Obr. 1: Mokrá, Dům č.p. 30. Orientální mapa s vyznačením místa záchranného výzkumu. Lage der Rettungsgrabung.

Obr. 2: Mokrá, Dům č.p. 30. Půdorysná a bokorysná situace s odkrytými varnými pecemi. Grundriss und Profil der Öfen.

MORAVSKÝ KRUMLOV (okr. Znojmo)

Ulice Palackého č.p. 81, intravilán. Středověk, novověk (13./14. - 19. stol.). Sídliště. Záchranný výzkum.

Záchranný archeologický výzkum při stavbě rodinného domu byl prováděn formou dohledu při zemních pracích v období mezi 13. 3. a 23. 4. 1999 (akce A 99/12). Na sledované ploše byl odstraněn stávající dům a nová výstavba navazovala na jeho půdorys. Jde o městiště v rámci někdejší židovské ulice v severozápadní části historického jádra města, přiléhající k dosud dochované hradbě.

Hlavním předmětem výzkumu se stala nově hloubená spojovací chodba mezi dvěma stávajícími sklepy o délce cca 11 m. Výzkum se převážně omezil na dokumentaci profilů, doprovázenou dílčí preparací narušených situací. Pod mohutnou novověkou navážkou o mocnosti 1,8-2,2 m bylo zjištěno středověké souvrství o mocnosti 30-60 cm, nasedající na hlinitopísčitou půdu na písčitém podloží. Stratigraficky nejstarší jamky č. 503 a 504, jakož i zásobní kotlovitou jámu č. 500 (hl. 0,65 m) rámcově z přelomu 13. a 14. stol., překrývala udusaná úroveň, snad podlaha dřevohliněného domu, s příslušnou nášlapovou vrstvou. Na ni ležela nevýrazná vrstva požárové